

bijlage

Oneigenlijke taken

Bijlage nummer	5
Horend bij	Voortgangsbrief politie

Inleiding

Tijdens het Wetgevingsoverleg Politie van 17 november 2014 is naar aanleiding van een vraag van het lid Tellegen (VVD) toegezegd om, in overleg met de leden van het artikel 19-overleg, te bezien of een inventarisatie van oneigenlijke taken van de politie mogelijk en wenselijk is. Tijdens het Algemeen Overleg (AO) Politie van 11 februari 2015 is toegezegd in te gaan op de oneigenlijke taken van de politie, hetgeen ik heb herbevestigd tijdens het AO Politie op 9 april jl. De vraag is welke taken, die niet tot de primaire verantwoordelijkheid van de politie horen, de politie relatief veel tijd en capaciteit kosten, en hoe die taken beter, slimmer en efficiënter kunnen worden uitgevoerd. Kan dat door overdracht van een taak aan een andere partij, of bijvoorbeeld ook door effectiever samen te werken?

Wettelijk kader-kerntaken

Artikel 3 van de Politiewet 2012:

De politie heeft tot taak in ondergeschiktheid aan het bevoegd gezag en in overeenstemming met de geldende rechtsregels te zorgen voor de daadwerkelijke handhaving van de rechtsorde en het verlenen van hulp aan hen die deze behoeven.

Hieruit volgt dat strafrechtelijke rechtshandhaving, handhaving van de openbare orde en de noodhulp behoren tot de kerntaken van de politie. De politie zorgt voor veiligheid, het voorkomen en bestrijden van criminaliteit, handhaven van de openbare orde, opsporen van strafbare feiten en het verlenen van hulp bij nood. Bij de uitvoering van deze kerntaken staat de politie onder het gezag van de burgemeester voor wat betreft de handhaving van de openbare orde en de noodhulpverlening en van de officier van Justitie voor wat betreft de opsporing. De politie heeft tevens een rol in de (multidisciplinaire) aanpak van grootschalige rampen, conflict- en crisissituaties. De (wijze van) uitvoering van al deze taken is cruciaal voor de legitimiteit van de politie en de overheid als geheel.

De wettelijke omschrijving van de politietaken is –met opzet- ruim geformuleerd. Afhankelijk van de omstandigheden moet de politie beschermen, begrenzen of bekrachtigen. Bij het beschermen van burgers gaat het om hun leven, vrijheid en bezittingen. Waar anderen een stap terug doen, stappen politiemedewerkers naar voren en treden zij op, desnoods met geweld.

Kerntaken 2004-2005

Er is vaker discussie gevoerd over de (kern)taken van de politie. In een brief hierover aan uw Kamer van 15 juli 2004 (Kamerstuknummer 29 628, nr. 4) is al

opgetekend dat het opvallend is dat er weinig consensus is over de afbakening van kerntaken. Partijen in het toenmalige politiebestedel verschilden aanzienlijk van mening over inhoudelijke aspecten van de takendiscussie. Eensgezindheid was er wel ten aanzien van de exclusieve politietaken: taken die (mogelijk) gebruik van geweld of toepassing van dwangmiddelen met zich meebrengen. Dat zijn taken waar in beginsel (er zijn uitzonderingen) uitsluitend de politie mee mag worden belast.

Oneigenlijke taken zijn in de kerntakendiscussie van 2004 en 2005 gedefinieerd als "taken waarvan de uitvoering capaciteit van de politie kost, terwijl anderen hiervoor verantwoordelijk zijn". De uitvoering van een aantal van deze taken gaat ten koste van de kwaliteit van de uitvoering, omdat de politie hiervoor onvoldoende is toegerust (bijvoorbeeld qua kennis en opvangmogelijkheden). Bovendien gaat de uitvoering van deze taken ten koste van andere politietaken.

**Directoraat-Generaal
Politie**
B&B

Datum
31 augustus 2015

In genoemde brief uit 2004 is aangegeven dat de ervaringen met discussies in het verleden hebben geleerd dat het niet functioneel is om een lijstje op te stellen met taken die niet (meer) door de politie verricht zouden moeten worden (de oneigenlijke taken). Een overzicht met oneigenlijke taken blijft omstreden en zou voortdurend aangepast moeten worden als gevolg van nieuwe (technische, maatschappelijke) ontwikkelingen. Bovendien is het al dan niet uitvoeren van een taak afhankelijk van het te bereiken doel en/of van de lokale situatie.

De laatste jaren is er vooral discussie over de afbakening van taken in de domeinen noodhulp, dienstverlening en preventie. De vraag die zich dan voordoet is of de politietaken op deze terreinen te veel zijn 'opgerekt', dan wel of de politie te vaak de stap naar voren doet, daar waar die stap naar voren door anderen verwacht mag worden.

Taakuitvoering anno nu

De conclusies in 2004-2005 zijn nog steeds accuraat: De politie vervult in sommige gevallen een vangnetfunctie terwijl het de primaire verantwoordelijkheid van andere organisaties is. Dit is niet per definitie fout of onwenselijk. Ook als in een concreet geval een taak niet primair de verantwoordelijkheid is van politie, kunnen er goede redenen zijn om op te treden. Het uitvoeren van die taak kan immers bijdragen aan het vergroten van de legitimiteit van het politiewerk, het versterken van de informatiepositie, het handhaven van de openbare orde, of het vergroten van de veiligheid. Dit raakt aan operationeel leiderschap en vakmanschap van de politie. Van belang hierbij is echter wel dat er een snelle opvolging plaatsvindt door de primair verantwoordelijke partij.

Redeneren vanuit de (oneigenlijke) taak doet in veel gevallen bovendien geen recht aan de ontwikkelingen in het veiligheidsdomein. In het veiligheidsdomein is immers al langer een ontwikkeling naar een brede integrale netwerksgewijze aanpak van veiligheid gaande, waarbij iedere keer per geval gekeken wordt wat de meest effectieve interventie is. Soms is dit via het strafrecht, soms bestuurlijk, soms repressief, soms preventief of zelfs preëemptief, maar het kan ook fiscaal zijn of anderszins. Denk hierbij aan de Veiligheidshuizen of de aanpak in RIEC-verband, maar ook de Veiligheidsagenda 2015-2018. Kortom de uitdaging ligt in deze gevallen te komen tot een meer gestroomlijnde integrale samenwerking in een moderne netwerkmaatschappij.

Dit laat onverlet dat er situaties zijn waarbij – door bijvoorbeeld maatschappelijke ontwikkelingen – de taakuitvoering en –verdeling onder de loep moet worden genomen en de politie een stap terug doet. In dat geval is het van belang dat duidelijke afspraken worden gemaakt over de samenwerking van de betrokken partijen met politie. Er mag geen gat vallen en de samenwerking verloopt beter als duidelijk is wat men van elkaar kan en mag verwachten.

Het is daarom een continu proces om te beoordelen of samenwerking slimmer georganiseerd kan worden, taken niet langer door politie uitgevoerd zouden moeten worden, óf dat de taak zelf efficiënter kan worden uitgevoerd. De politie en het gezag maken deze afweging bij het bepalen welke activiteiten en middelen worden ingezet ten behoeve van de gewenste resultaten en effecten. Hieronder geef ik een beeld van de in gang gezette activiteiten.

Overdracht taken

Aangifte bij verzekeraars

Zoals al eerder aan Uw Kamer meegedeeld zijn de politie en de verzekeringsbranche in gesprek om te realiseren dat bij een aantal aangiften die louter om verzekeringstechnische redenen worden gedaan, voortaan kan worden volstaan met een melding bij de verzekeraar. Dit vermindert de lasten voor de burgers en bij de politie en levert capaciteitswinst op bij politie. Besluitvorming hierover vindt binnenkort plaats.

Wijziging Paspoortwet

Er wordt gekeken of de Paspoortwet zou kunnen worden gewijzigd, zodat aangifte vermissing van een paspoort en identiteitsbewijzen in de toekomst door de gemeente kan worden behandeld en niet door de politie. Ik verwijs hiervoor tevens naar het voortgangsbericht Administratieve Lastenverlichting (bijlage 3).

Verloren/gevonden voorwerpen/wegafzettingen

Tijdens het AO Politie van 4 maart werd 'verloren of gevonden voorwerpen' als voorbeeld genoemd van een oneigenlijke taak. Dat betreft echter geen politietaak. Deze taak is neergelegd bij gemeenten. Wegafzettingen zijn dit veelal ook niet.

Slimmer en efficiënter samenwerken

Verwarde personen

Zoals mijn ambtsvoorganger in zijn brief van 6 januari 2015 aan uw Kamer heeft gemeld naar aanleiding van het WODC-onderzoek "Politie en verwarde personen", zal samen met ketenpartners worden bezien welke concrete oplossingen in gang gezet kunnen worden om de politie waar mogelijk te ontlasten in haar taakuitvoering. Het gaat hier niet om een oneigenlijke taak, maar wel om een fors toenemende taak. Het onderscheid tussen strafbaar of overlastgevend gedrag is soms diffuus. Daarom is er voor gekozen om de verwarde persoon centraal te stellen en is de samenwerking gericht op het geven van de juiste hulp. Tezamen met de ketenpartners wordt gewerkt aan enerzijds in kwantitatieve zin de vermindering van overlast en criminaliteit door verwarde personen, maar bovenal aan de versterking van de kwaliteit van het gezamenlijk optreden. Samen met ketenpartners wordt een breed plan van aanpak opgesteld (toezegging minister VWS) om de problematiek aan te pakken en aan uw Kamer aangeboden voor de begrotingsbehandeling van VWS in oktober dit jaar.

Betekening

De politie wordt administratief ontlast en er zal een efficiëntere en effectievere uitvoering van executie- en betekeningopdrachten in de keten plaatsvinden door het realiseren van een Centrale Voorziening Executie (CVE) bij het CJIB én een nieuw systeem voor Executie en Signalering (E&S) bij de politie. Hierdoor kunnen executie- en betekeningsoopdrachten efficiënter en effectiever worden uitgevoerd door politie en KMar. Door de overdracht van de Centrale Coördinatie Betekenen van politie naar CJIB wordt politiecapaciteit minder vaak en, waar het nog wel nodig, efficiënter ingezet.

Arrestantenvervoer

**Directoraat-Generaal
Politie**
B&B

Datum
31 augustus 2015

Op dit moment wordt door de politie en DJI gewerkt aan een business case ten behoeve van de toekomst van het vervoer in brede zin. Hierbij worden ook de technologische ontwikkelingen meegenomen die van invloed zijn op het vervoer van arrestanten en gedetineerden, zoals bijvoorbeeld het telehoren. De uitkomst van de business case zou op termijn kunnen leiden tot een wijziging in de afspraken en taken.

Dierenwelzijn

Voor de zomer van 2016 wordt door mijn ministerie, het ministerie van Economische Zaken, de nationale politie en de Landelijke Inspectiedienst Dierenbescherming in het kader van de convenant bespreking onder meer bekeken of de politie de eerste lijnorganisatie moet blijven voor alle gevallen van mogelijke mishandeling en –verwaarlozing van gezelschapsdieren.

**Directoraat-Generaal
Politie
B&B**

Datum
31 augustus 2015

Efficiëntere taakuitvoering bij politie

Mobiel Effectiever op Straat (MEOS)

Denk hierbij bijvoorbeeld aan het project MEOS. Door MEOS zijn agenten meer op straat en minder op het bureau. Politieagenten worden namelijk uitgerust met een smartphone met diverse applicaties en randapparaten. Met de combinatie hiervan kan de agent onder andere diverse landelijke en regionale registers raadplegen zodat onder meer de identiteit van personen beter op straat kan worden gecontroleerd en signaleringen worden gemeld.

Huiselijk geweld

Een ander voorbeeld van een efficiëntere en effectievere taakuitvoering zijn de pilots op het terrein van kindermishandeling. In navolging van de frontoffices zeden zijn inmiddels pilots voor frontoffices kindermishandeling gestart in Rotterdam en Noord-Nederland, na de zomer start de pilot in Limburg. Telefonische meldingen kindermishandelingen kunnen hier dan worden aangenomen en meteen goed worden doorgezet naar de districtsrecherche. Deze dient daarvoor ook de banden aan te halen met bijvoorbeeld de medisch-forensisch expert opdat deze snel letsel kan onderzoeken.

Conclusie

Daar waar de politie een vangnetfunctie vervult, kan het aangewezen zijn om te kijken naar oplossingen om de politie te ontlasten in haar taakuitvoering. Dat is vooral aan de orde als er geen goede redenen zijn voor de politie om die taak uit te voeren. Hiervan is niet snel sprake.

In onze netwerksamenleving is het zaak anders invulling te geven aan de taakuitvoering. De politie is niet als enige verantwoordelijk voor veiligheid. Op tal van terreinen staat de politie samen met andere partijen voor gezamenlijke opgaven. Dan is het per situatie en geval afhankelijk wat de meest effectieve interventie is en welke partij meest aangewezen is om te handelen. Hierop zijn zoals reeds geschetst tal van factoren van invloed, waarbij ook lokale, landelijke en internationale prioriteiten en belangen van invloed zijn. Komen kerntaken in gedrang dan moet worden gekeken naar oplossingen, hetgeen recent nog is gebeurd bij de objectbeveiliging door de KMar. Hier was geen sprake van een oneigenlijke taak, maar door de toegenomen beveiligingsvraag aan de politie kwam het gebiedsgebonden werk onder druk te staan. Hierover zijn vervolgens met de KMar goede afspraken gemaakt over bijstandsverlening. Kortom, politie, gezagsdragers en de samenwerkingspartners van de politie zijn continu met elkaar in gesprek om te beoordelen of de gekozen werkwijze nog de meest aangewezen en logische is. Tot slot wijs ik nog op het komende IBO-effectiviteit-rapport, dat niet zozeer in gaat op oneigenlijke taken, maar wel op mogelijk knellende kaders waarvan de politie hinder kan ondervinden.